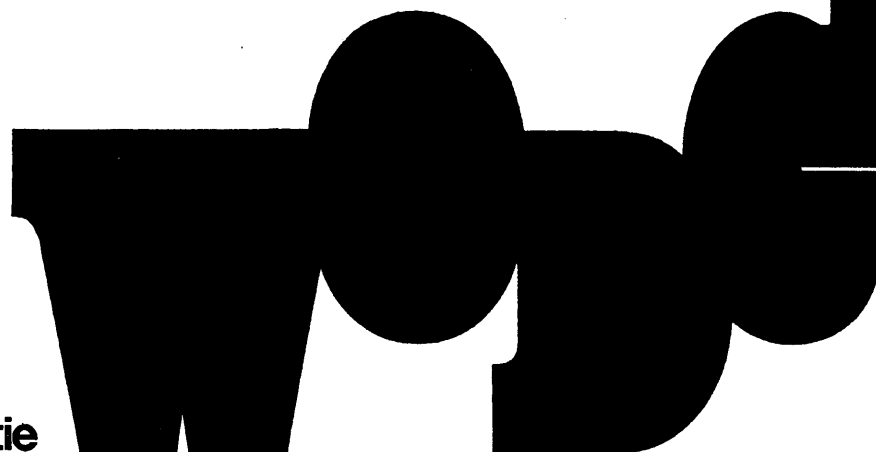

verbaliseringsbeleid misdrijven

VERBALISERINGSBELEID MISDRIJVEN

verslag van een onderzoek ten behoeve van
de werkgroep verbaliseringsbeleid misdrijven.

Wetenschappelijk onderzoek-
en documentatiecentrum
Ministerie van justitie
januari 1976.

ONDERZOEK VERBALISERINGSBELEID MISDRIJVEN

1. Inleiding

In opdracht van de Commissie Verbaliseringsbeleid Misdrijven heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum zich beziggehouden met een onderzoek waarin enerzijds de vraag aan de orde kwam hoe politie en Openbaar Ministerie denken over de ernst van diverse delikten, anderzijds gekeken is naar de betekenis van een aantal factoren, o.a. de ernst van het delikt, voor het opsporings- en vervolgingsbeleid. In het eerste geval werd gebruik gemaakt van een vragenlijst waarin van 50 deliktsbeschrijvingen op een schaal van 1 tot 9 moest worden aangegeven hoe ernstig men het betreffende feit achtte. In het tweede geval werd een zogenaamd simulatie-experiment uitgevoerd waarbij de betrokkenen telkens hun mening moesten geven over de vraag welke verschillende vormen van informatie voor hen van belang waren bij de beslissing verbaliseren of niet.

Over deze beide aspecten van het onderzoek is bij vorige gelegenheden reeds (gedeeltelijk) gerapporteerd. In 1974 verscheen een rapport getiteld: "De ernst van delikten : Mening en Meting", waarin op het eerste doel van de vraagstelling uitvoerig werd ingegaan; enige maanden later werd het rapport "Verbaliseringsgedrag : Informatie en Beslissing" aangeboden, waarin het tweede gedeelte van de vraagstelling centraal stond. Beide rapporten zijn in de genoemde commissie besproken. Daarbij bleek dat men het voor het verkrijgen van een zuiver beeld gewenst achtte om naast de opvatting van functionarissen van politie en O.M. over de ernst van misdrijven, ook de opvatting van de Nederlandse burger hieromtrent te kennen. Tevens werd gesteld dat een nadere analyse van de reeds gepresenteerde resultaten zinvol zou zijn met name wanneer een dergelijke analyse erop gericht zou zijn de betekenis ervan voor het beleid uiteen te zetten.

Het thans voorliggende rapport beoogt aan de verlangens van de werkgroep op dit punt zoveel mogelijk tegemoet te komen.

2. Probleemstelling

Deze verlangens van de commissie betekenen dat thans van een meer beperkte probleemstelling kan worden uitgegaan dan bij de twee vorige rapporten het geval was. Het gaat er nu om, uitgaande van de gedachte dat het

tot de taak van de commissie behoort om aanwijzingen te geven voor het verbaliseringsbeleid, na te gaan in welke richting die aanwijzingen, gegeven de uitkomsten van het onderzoek, zouden kunnen gaan. Aan de ene kant speelt daarbij de reeds genoemde ernstmeting onder politie, O.M. en publiek een rol, terwijl aan de andere kant de betekenis van diverse factoren voor de beslissing om al dan niet te verbaliseren, aan de orde zal moeten komen.

In verband hiermee zullen we achtereenvolgens nog eens aan de volgende onderwerpen aandacht besteden. Eerst zal worden nagegaan hoe de bij het beleid betrokken instanties, als politie en O.M. denken over de ernst van de betreffende delikten, waarbij nu ook het oordeel van de bevolking zal worden betrokken. Daarna zal aandacht worden besteed aan eventuele verschillen welke binnen het Openbaar Ministerie, de politie of de burgerij worden aangetroffen. Ter afsluiting van dit gedeelte zal nog worden nagegaan of er ondanks eventueel aanwezige verschillen wellicht toch algemene criteria zijn aan te geven volgens welke zowel de politie, het O.M. als de bevolking te werk gaan bij het vellen van hun oordeel.

Nadat we aldus een beeld hebben gekregen van het oordeel van de onderzochten over de ernst van misdrijven, alsmede van de criteria welke daaraan mogelijkwijs ten grondslag liggen, is het tenslotte van belang te weten in hoeverre de ernst van het delikt bij de politie een rol speelt bij het verbaliseringsbeleid.

Als laatste onderwerp zal dan, gezien hetgeen hierboven in de inleiding werd opgemerkt, vanzelfsprekend de mogelijke betekenis van de uitkomsten voor het beleid aan de orde worden gesteld.

3. Hoe oordelen O.M., politie en publiek over de gepresenteerde delikten

Het onderzoek naar het ernstoordeel over 50 delikten is in eerste instantie gehouden onder 131 officieren van justitie en drie representatieve groepen functionarissen van de gemeentepolitie, de rijkspolitie distrikten en de rijkspolitie landgroepen.¹⁾

¹⁾ Het Korps Rijkspolitie is organisatorisch onderverdeeld in verschillende distriktseenheden. Elke distriktseenheid is op zijn beurt onderverdeeld in een aantal landgroepen. Rechtstreeks verbonden aan de distriktseenheid zijn groepen politiefunktionarissen met een recherche- of verkeerstaak op distriktsniveau. De overige functionarissen zijn verbonden aan één der landgroepen.

Hier ging het in totaal om 1424 personen.

Op een later tijdstip is hetzelfde onderzoek herhaald onder een representatieve groep van de Nederlandse bevolking. Aan dat gedeelte van ons onderzoek namen 1151 personen deel.

Aan de deelnemers van het onderzoek is gevraagd aan te geven hoe zij over een vijftigtal deliktsbeschrijvingen¹⁾ dachten. Het antwoord moesten zij aankruisen op een schaal die liep van één (niet zo ernstig) tot en met negen (heel ernstig)²⁾. Wat bleek nu?

Voor de beantwoording van de vraag of er tussen het ernstoordeel van O.M., politie en burgerij verschillen bestaan, kan allereerst gekeken worden naar de gemiddelde ernstscore van de vijf onderzoeksgroepen voor alle vijftig delikten tesamen. Wat blijkt dan? De hoogste, gemiddelde ernstscore voor de vijftig delikten komt voor rekening van de burgerij (6.6). De op één na hoogste score heeft de groep rijkspolitie landgroepen (6.0). Hierna volgen de groep rijkspolitie distrikten met 5.8, de groep gemeentepolitie met 5.7 en de groep O.M. met 5.3. Tussen de vijf onderzoeksgroepen blijken dus inderdaad verschillen te bestaan. Vooral het verschil tussen de burgerij en het O.M. is vrij groot. De drie politiegroepen nemen hier een tussenpositie in. De hierboven gesignaleerde verschillen kunnen in principe op twee manieren tot stand gekomen zijn. Een klein aantal delikten waarover dan sterk verschillend gedacht moet zijn kan hiervoor verantwoordelijk zijn. Het is natuurlijk ook mogelijk dat we hier te doen hebben met kleine systematische verschillen die zich min of meer bij alle delikten voordoen. Wat is hier het geval?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden hebben we voor de 50 delikten afzonderlijk bekeken in hoeverre O.M., politie en burgerij verschillend oordeelden. De uitgevoerde statistische analyses wezen hierbij uit, dat de waargenomen verschillen bepaald niet verklaard kunnen worden uit een verschil in opvatting over de ernst van een beperkt aantal delikten.

1) Aan de ondervraagden werden korte beschrijvingen voorgelegd van een vijftigtal konkrete "zaken", die volgens de hierover geraadpleegde politiefunktionarissen min of meer representatief zijn voor de misdrijven waarmee de politie doorgaans wordt geconfronteerd. In de rest van het betoog zullen wij korthedshalve steeds spreken van "de vijftig delikten".

2) Voor een meer uitvoerige beschrijving van het onderzoek "Ernstmeting" wordt verwezen naar het rapport: "De ernst van delikten: Mening en Meting". Van dit rapport zal in het begin van 1976 een definitieve versie verschijnen. De voornaamste uitkomsten van het onderzoek hebben wij weergegeven in bijlage I van het hier gepresenteerde rapport.

In tegendeel. In wezen is hier sprake van een vrij systematische tendens. Voor het O.M. geldt bijvoorbeeld dat zij voor meer dan 40 van de aangeboden 50 delikten het betrokken geval significant minder ernstig vond dan de burgerij en de landgroepen van de rijkspolitie. De gemeentepolitie en de groep rijkspolitie distrikten nemen hier een tussenpositie in. Ook daar bestaan echter nog aanzienlijke verschillen in opvatting met het O.M.. In ruim 30 van de 50 delikten neemt het O.M. de zaak hier minder zwaar op.

4. Het relatieve ernstoordeel van O.M., politie en publiek

In de vorige paragraaf hebben wij gezien dat de gemiddelde ernstscores van de vijf onderzoekgroepen voor een groot aantal delikten significante verschillen vertoonden. Minstens even interessant is echter de vraag of de onderzoekgroepen de vijftig delikten in dezelfde volgorde meer of minder ernstig hebben gevonden. Het delikt winkeldiefstal heeft bijvoorbeeld bij de groep O.M. een ernstscore van 1.7 tegen een ernstscore van 3.1 bij de twee groepen rijkspolitie. Hoewel de absolute ernstscore hier verschilt, heeft dit delikt zowel bij de groep O.M. als bij de groepen rijkspolitie van alle delikten de laagste ernstscore. Het relatieve ernstoordeel van de drie onderzoekgroepen over dit delikt is dus hetzelfde.

Hoe ligt het nu voor de overige delikten? Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn wij als volgt te werk gegaan. Bij elke onderzoekgroep gaven wij het delikt met de hoogste ernstscore het rangnummer 1, het delikt met de op één na hoogste ernstscore het rangnummer 2 enz. De vijftig delikten werden dus voor elke groep zodanig gerangordend dat het delikt met de hoogste ernstscore op de eerste plaats stond en het delikt met de laagste ernstscore op de laatste plaats.

Tussen de rangordes van de groep O.M. en de drie politiegroepen bleek nu een grote mate van overeenkomst te bestaan. Het rangnummer dat een bepaald delikt bij de ene onderzoekgroep had, verschilde meestal niet meer dan drie of vier plaatsen van het rangnummer bij een andere groep. De grote mate van overeenkomst blijkt ook uit de rangorde-korrelatiecoëfficiënten die voor de vier genoemde onderzoekgroepen werden berekend. Geen van deze korrelatiecoëfficiënten lag beneden .94, hetgeen zeer hoog te noemen is (bij een perfecte overeenkomst is de korrelatiecoëfficiënt gelijk aan 1). De overeenkomst tussen de rangorde van de groep bevolking enerzijds en de rangordes van de vier andere onder-

zoekgroepen anderzijds was iets minder groot. De rangordekorrelatiecoëfficiënt voor de groep bevolking en de groep O.M. was .82.

In het algemeen gesproken mogen we dus zeggen dat de vijf onderzoekgroepen in grote lijnen dezelfde rangorde hebben aangehouden. Dit neemt natuurlijk niet weg dat er ook hier verschillen in opvatting bestonden. Het kan daarom interessant zijn om na te gaan om hoeveel gevallen het hier gaat en wat voor soort zaken dit zijn.

Wat het eerste betreft wees onze analyse uit dat voor 13 delikten geldt dat het rangnummer van het O.M. meer dan 10 plaatsen verschilde van het rangnummer van de burgerij. Ook hier bleken de drie politiegroepen een tussenpositie in te nemen. Het door hen gegeven rangnummer van deze delikten lag meestal halverwege tussen de sterk uiteenlopende rangnummers van O.M. en publiek.

Om wat voor delikten gaat het hier nu? Hebben zij nog wat gemeen of gaat het hier om sterk uiteenlopende zaken die nauwelijks enige samenhang vertonen? Dit laatste bleek bepaald niet het geval te zijn.

Sommige van de genoemde dertien delikten kunnen ons inziens gezien worden als representanten van een bepaald type delikt. Tot deze dertien delikten behoren om te beginnen enkele sexuele delikten. Het delikt "exhibitionisme" (nr. 46) komt bij het publiek op de 16e plaats, bij het O.M. op de 46e plaats en bij de rijkspolitie landgroepen op de 36e plaats. Ook het sexuele delikt "ontucht met 12-jarig kind" (nr. 6) staat bij het publiek meer dan 10 plaatsen hoger dan bij het O.M..

Tot de genoemde dertien delikten behoren behalve deze sexuele delikten ook de delikten "verkoop van vijf gram hash" (nr. 13) en "gebruik van heroïne door verslaafde" (nr. 26). Deze gegevens leiden tot de konklusie dat de leden van het Openbaar Ministerie zowel bepaalde vormen van afwijkend sexueel gedrag¹⁾ als ook bepaalde drugsdelikten veel minder ernstig vinden dan de gemiddelde burger.

Een derde groep delikten die bij de groep bevolking een veel hoger rangnummer heeft dan bij de groep O.M. wordt gevormd door de delikten "verduistering van geld dat is opgehaald voor de blinden" (nr. 24), "mishandeling van echtgenote" (nr. 25) en "diefstal gereedschap van collega" (nr. 31). Het gemeenschappelijk kenmerk van deze drie delikten is dat zij niet ernstig zijn wanneer alleen gekeken wordt naar de ernst van de schade of het letsel dat werd toegebracht.

1) Tot de delikten die bij het publiek een veel lager rangnummer hebben dan bij het O.M. behoort het delikt "chantage van homosexuele man" (nr. 27). Ook uit het verschillende ernstoordeel over dit delikt blijkt ons inziens dat het publiek afwijkend sexueel gedrag sterker afkeurt dan het O.M.

Men zou kunnen zeggen dat de ernst van deze delikten berust op het feit dat zij een overtreding inhouden van een secundaire fatsoennorm. Door kollektégeld te verduisteren maakt men misbruik van de goedheid van anderen. Door als man een vrouw te mishandelen, zondigt men tegen de ridderlijkheidskode, terwijl het bestellen van een kollega binnen de meeste werkgemeenschappen zeer hoog wordt opgenomen. Dit soort fatsoennormen lijken bij de beoordeling van delikten voor de burgerij veel zwaarder te wegen dan voor de leden van het O.M..

Voor de hierboven besproken delikten geldt steeds dat het publiek ze hoger opneemt dan het O.M.. Zoals enigszins te verwachten is, heeft een aantal andere delikten een duidelijk lager rangnummer bij de groep bevolking dan bij de groep O.M.. Tot deze delikten behoren drie gevallen van geweldpleging of bedreiging met geweldpleging op de openbare weg (nr. 16, 30 en 45). De vaak geuite veronderstelling dat juist het publiek dit soort delikten naar verhouding zeer ernstig vindt, blijkt onjuist te zijn. Het relatieve ernstoordeel over deze delikten van de groep bevolking is milder dan het relatieve ernstoordeel van het O.M..

Konklusies

Tussen de relatieve ernstoordelen over de vijftig delikten van de groep O.M. en de drie politiegroepen blijkt een grote mate van overeenstemming te bestaan. Ook met het publiek bleek dit in grote lijnen het geval te zijn. Het relatieve ernstoordeel van de groep bevolking over bepaalde delikten wijkt echter sterk af van het relatieve ernstoordeel van de groep O.M.. Het gaat hier om bepaalde sexuele- en drugsdelikten en om delikten die een overtreding inhouden van wat men de secundaire fatsoennorm zou kunnen noemen.

Deze drie typen van delikten worden door het publiek veel hoger opgenomen dan door het O.M.. Het tegenovergestelde geldt voor het deliktype "geweldpleging op de openbare weg": dit soort delikten wordt in verhouding tot de andere delikten door het publiek minder ernstig gevonden dan door het O.M..

5. Verschillen in ernstoordeel binnen O.M., politie en publiek

In de vorige twee paragrafen hebben wij steeds het ernstoordeel van de ene onderzoekgroep vergeleken met dat van een andere groep. Hier zullen wij ons gaan bezighouden met mogelijke verschillen in het ernstoordeel binnen de vijf onderzoekgroepen. Hierbij zijn we als volgt tewerkgegaan.

Allereerst is nagegaan of binnen de groepen O.M. en de drie politiegroepen verschillen te konstateren zijn in het ernstoordeel die samenhangen met persoonskenmerken als leeftijd, rang, aantal dienstjaren en regio.

De belangrijkste resultaten van deze analyses waren de volgende:

1. De officieren van justitie bleken een zeer homogene groep. De factoren leeftijd, ressort of aantal dienstjaren bleken bij de groep O.M. geen enkele samenhang te vertonen met het ernstoordeel.
2. De politiefunktionarissen vormen een minder homogene groep. De jongeren (18-30 jaar) vinden 34 (van de 50) delikten significant ernstiger dan de groep 51-64 jaar. De groep 31-50 jaar staat in haar oordeel dichter bij de ouderen dan bij de jongeren.
3. Ook de vergelijking tussen politiefunktionarissen met verschillende rangen bracht grote verschillen aan het licht. Het lagere kader (agent, hoofdagent en vergelijkbare rangen) scoort 44 delikten hoger dan het middenkader (brigadier, adjudant en vergelijkbare rangen). Tussen het middenkader en de hoogste rangen (vanaf inspekteur) bleek weinig verschil te bestaan.
4. De absolute ernstscore van de politiefunktionarissen bleek eveneens te verschillen per ressort. De politiefunktionarissen werkzaam in het ressort Amsterdam vinden veel delikten minder ernstig dan hun kollega's in de andere ressorten.

De belangrijkste konklusie van deze analyses is, dat de jongere (18-30 jaar), minst ervaren politieman met een lage rang zwaarder oordeelt over de meeste delikten dan zijn oudere, meer ervaren kollega met een hogere rang. Op grond van dit laatste gegeven zou men kunnen veronderstellen dat het verschil in ernstscore tussen de groep O.M. en de drie groepen politie misschien veroorzaakt wordt door de uiteenlopende leeftijdsopbouw van deze vier groepen (bij de landgroepen Rijkspolitie werken relatief veel jeugdige personen, terwijl het O.M. duidelijk de hoogste gemiddelde leeftijd heeft). Een nadere analyse heeft echter uitgewezen

dat de verschillen tussen de vier groepen qua ernstoordeel slechts voor een klein gedeelte teruggevoerd kunnen worden op de verschillen in leeftijdsopbouw.

Een soortgelijke analyse heeft ook plaats gevonden binnen de onderzoeksgroep bevolking; daar hebben wij gekeken naar een eventuele samenhang tussen het ernstoordeel en de persoonskenmerken leeftijd, sexe en grootte van de woonplaats (urbanisatiegraad).

Tussen het type woonplaats van de ondervraagden en hun ernstoordeel bleek nauwelijks enige samenhang te bestaan. Op het platteland wordt over de ernst van de verschillende delikten blijkbaar niet anders geoordeeld dan in de (grote) steden.

Ook het ernstoordeel van de vrouwelijke ondervraagden verschilde nauwelijks van dat der mannelijke respondenten. De mannelijke helft van de bevolking had een gemiddelde absolute ernstscore van 6.5. De gemiddelde ernstscore van de vrouwen was iets hoger, namelijk 6.7. Wel bleek binnen de groep bevolking de hoogte van de ernstscore enigszins samen te hangen met de leeftijd van de respondent. De groep 18-24 jaar had een gemiddelde ernstscore van 6.4., de middengroepen van 6.5. en de groep 50-69 jaar van 6.8. Er blijkt hier dus een zeer lichte, positieve samenhang te bestaan tussen de leeftijd van de respondenten en de hoogte van hun ernstoordeel : hoe ouder de respondent des te hoger zijn ernstscore.

Binnen de politiegroepen hebben wij eveneens een samenhang gevonden tussen de leeftijd van de funktionarissen en de hoogte van hun ernstoordeel maar toen in omgekeerde richting: hoe ouder de funktionaris, des te lager zijn ernstscore. De combinatie van deze twee uitkomsten leidt tot de gevolgtrekking dat de betrekkelijke mildheid waarmee de oudere politiefunktionarissen over veel delikten oordelen vooral een gevolg moet zijn van de langere ervaring die zij met kriminaliteit hebben.

6. Welke criteria worden aangelegd bij het beoordelen van de ernst van een delikt.

Bij de beoordeling van de ernst van delikten kunnen in principe diverse criteria worden gebruikt. Door middel van een bepaalde analysetechniek hebben wij getracht te achterhalen welke kenmerken van de vijftig delikten door de respondenten als ernstbepalende componenten zijn opgevat.

De betreffende techniek heet faktoranalyse. Met behulp van de uitgevoerde faktoranalyses¹⁾ zijn wij zeven factoren of ernstbepalende componenten op het spoor gekomen die wij als volgt hebben benoemd:

- I. toebrengring van letsel of schade uit baldadigheid of onvoorzichtigheid
- II. opzettelijke letseltoebrengring
- III. overtreding van de sexuele moraal
- IV. opzettelijke toebrengring van materiële schade (veelal ten eigen bate)
- V. doodslag
- VI. overtreding van wettelijke bepaling (wetsovertredingen die althans door de daders waarschijnlijk niet als "echte misdrijven" worden gezien)
- VII. het instrumentele geweld (het koele, doelbewuste gebruik van geweld als middel om een bepaald doel te bereiken).

Genoemde faktoranalyses werden zowel uitgevoerd op de ernstscores voor de vijftig delikten van alle respondenten tesamen als ook op de ernstscores van de groep O.M., de drie politiegroepen en de groep bevolking afzonderlijk. Hierbij bleek dat in deze vijf onderzoekgroepen in grote lijnen dezelfde zeven factoren onderscheiden konden worden. Dit betekent dat de leden van het O.M., de politiefunktionarissen en de bevolking bij het bepalen van de ernst van strafbare feiten van dezelfde kriteria uitgaan.

7. Hoe zwaar wegen de zeven kriteria voor de verschillende onderzoekgroepen.

Het feit dat mensen dezelfde beoordelingskriteria aanhouden bij het vaststellen van de ernstgraad van bepaalde delikten hoeft nog niet in te houden dat men hieraan ook dezelfde gewichten toekent. Hoe ligt dat in ons geval? De uitgevoerde faktoranalyse kan hiervoor helaas het antwoord niet leveren.

1) Voor een nadere omschrijving van faktoranalyse, alsmede voor een overzicht van de resultaten van de door ons uitgevoerde faktoranalyses verwijzen wij naar het rapport "De ernst van delikten: Mening en Meting". Benadrukt moet worden dat het hier niet gaat om kriteria die volgens de onderzoekers gehanteerd zouden moeten of kunnen worden bij de beoordeling van de ernst van de vijftig delikten maar om kriteria die blijkens de uitgevoerde faktoranalyse door de ondervraagden zijn gehanteerd. In bijlage I hebben wij bij elk delikt vermeld met welke faktor de ernstscores voor het delikt de meeste samenhang vertoonden.

Toch kunnen wij ons van het relatieve gewicht dat de zeven in het voorgaande genoemde criteria voor de onderzoeksgroepen hebben, wel een indruk vormen. Uit de resultaten van een faktoranalyse blijkt namelijk wel welke groepen van variabelen een sterke samenhang vertonen met een bepaalde faktor. Dit betekent in ons geval dat wij van elk van de zeven ernstbepalende componenten weten bij welke delikten hij het sterkste aanwezig is. Door nu na te gaan wat de gemiddelde ernstscore van de respondenten is voor deze verschillende groepen van delikten kunnen wij een indicatie krijgen van het absolute gewicht van de verschillende criteria. (of ernstbepalende componenten). Door de op deze wijze verkregen gemiddelde ernstscores van deze zeven deliktgroepen te rangordenen van hoog naar laag krijgen wij vervolgens een indicatie van het relatieve gewicht van de zeven criteria. Dit relatieve gewicht van de zeven criteria is vooral interessant omdat aangenomen mag worden dat bij de beoordeling van de ernst van delikten in het algemeen dezelfde criteria zullen worden gehanteerd. De vraag waar het nu om gaat is of er tussen de verschillende onderzoeksgroepen (O.M., politie en publiek) overeenstemming bestaat in de verschillende gewichten die men aan deze criteria toekent. Mocht dit inderdaad het geval zijn dan zou hiermee een kader gevonden zijn dat mede gebruikt zou kunnen worden bij een eventueel te ontwikkelen gericht verbaliseringsbeleid. Kan een dergelijk kader geleverd worden?

In tabel I hebben wij de volgorde weergegeven waarin de vijf onderzoeksgroepen de zeven faktorgroepen meer of minder ernstig vinden. De faktorgroep met de hoogste gemiddelde ernstscore staat bovenaan, de faktorgroep met de op één na hoogste gemiddelde ernstscore staat op de tweede plaats van boven enz. Tussen haakjes staan de gemiddelde ernstscores.

TABEL I

Het relatieve ernstoordeel over de zeven faktorgroepen van de vijf onderzoeksgroepen

O.M.	Gemeente-politie	Rijks-politie	D	Rijks-politie L	Publiek
V (8,6)	V (8,7)	V (8,7)	V (8,8)	V (8,7)	V (8,7)
VII (7,3)	VII (7,5)	VII (7,4)	VII (7,4)	III (7,6)	III (7,6)
II (5,9)	II (6,5)	II (6,5)	III (6,8)	VII (7,5)	VII (7,5)
I (5,7)	III (6,4)	I (6,2)	I (6,6)	I (7,2)	I (7,2)
III (5,3)	I (6,2)	III (6,1)	II (6,5)	II (6,9)	II (6,9)
IV (4,4)	IV (4,8)	IV (5,0)	VI (5,4)	IV (5,9)	IV (5,9)
VI (4,3)	VI (4,8)	VI (4,9)	IV (5,2)	VI (5,9)	VI (5,9)

Uit tabel I blijkt dat de groepen O.M., Gemeentepolitie en Rijkspolitie distrikten de zeven faktorgroepen in vrijwel dezelfde volgorde ernstig vinden. De zeven ernstkriteria die corresponderen met de zeven faktorgroepen hebben voor de leden van het O.M. en de betreffende politiefunktionarissen blijkbaar ongeveer hetzelfde gewicht.

Het relatieve ernstoordeel van de Rijkspolitie landgroepen en de burgerij over de zeven faktorgroepen wijkt echter af van het relatieve ernstoordeel van het O.M.. Zowel voor de groep Rijkspolitie landgroepen als voor de groep burgerij weegt het ernstkriterium III "overtreding van de sexuele moraal" in verhouding tot de andere ernstkriteria veel zwaarder dan voor de groep O.M.. Voor het ernstkriterium II "opzettelijke letseltoebrenging" geldt het omgekeerde: dit ernstkriterium weegt relatief zwaar voor het O.M.¹⁾

Aan de ernstkriteria IV "opzettelijke toebrenging van materiële schade" en VI "overtreding van wettelijke bepaling" wordt door de vijf onderzoekgroepen hetzelfde, lage, relatieve gewicht toegekend. De vijf onderzoekgroepen zijn unaniem van mening dat de delikten die voornamelijk op grond van één van deze twee ernstkriteria worden beoordeeld naar verhouding de minst ernstige delikten zijn.

In figuur 1 hebben wij nog eens grafisch weergegeven welk gewicht de verschillende groepen aan de zeven ernstkriteria toekennen. Uit deze weergave valt af te lezen dat het criterium doodslag (V) voor alle groepen veruit het zwaarste weegt. De ernstscores voor de delikten die op grond van dit criterium zijn beoordeeld bevinden zich op eenzame hoogte. Het criterium instrumenteel geweld (VII) komt qua gewicht bij alle groepen, behalve bij het publiek op de tweede plaats. Bij het publiek staat dit criterium op de derde plaats. De criteria II (opzettelijke letseltoebrenging), I (toebrenging van letsel of schade uit baldadigheid of onvoorzichtigheid) en III (overtreding van de sexuele moraal) nemen wat hun gewicht betreft bij alle groepen een middenpositie in. Voor alle groepen geldt dat

1) In paragraaf 4 hebben wij de relatieve ernstoordelen van de verschillende onderzoekgroepen over de 50 delikten met elkaar vergeleken. Deze vergelijking wees toen reeds uit dat de burgerij bepaalde sexuele delikten in verhouding tot de andere delikten ernstiger en bepaalde geweldplegingen op de openbare weg minder ernstig vond dan het O.M.

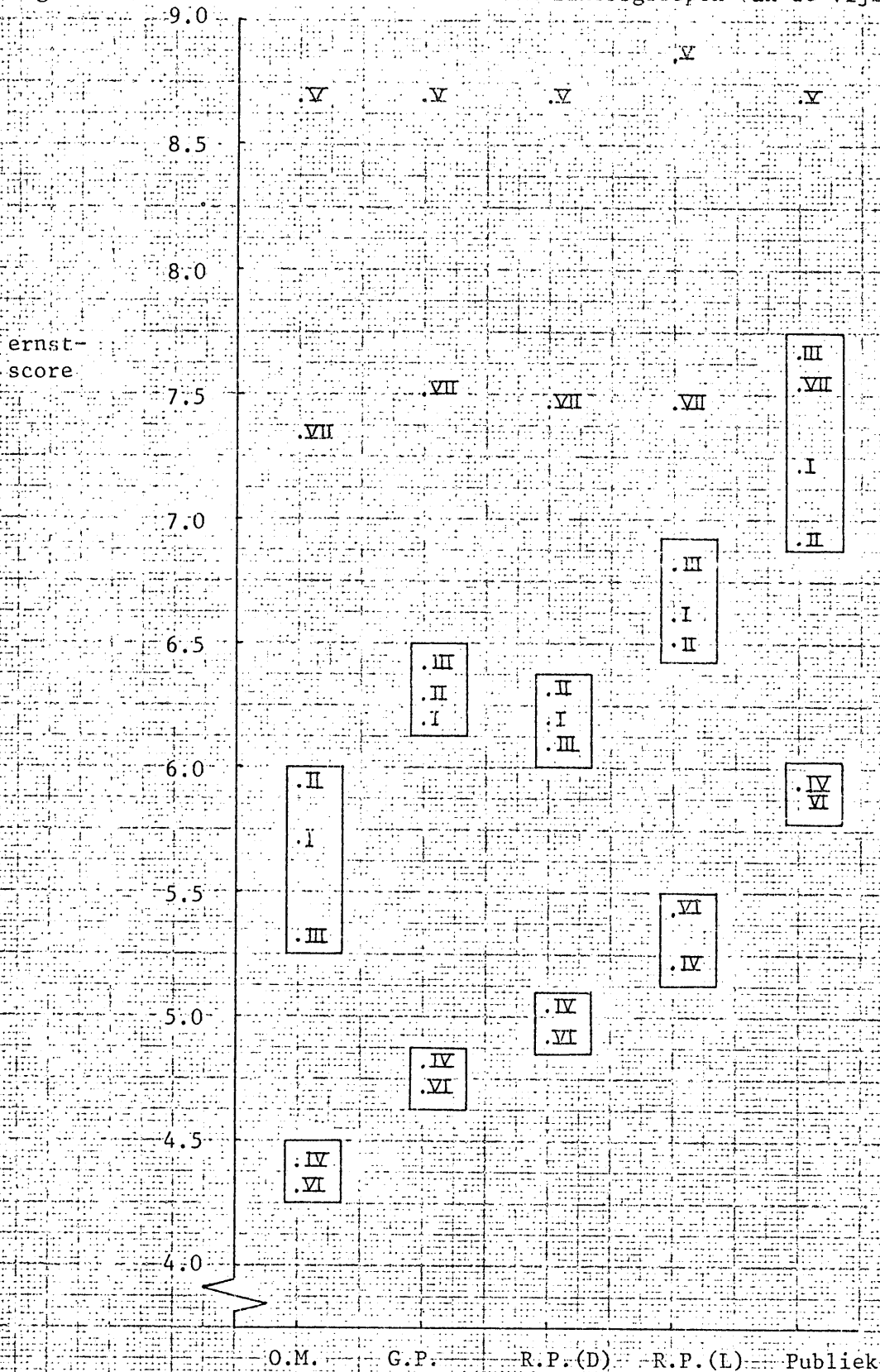
deze criteria enerzijds veel minder zwaar wegen dan de twee eerstgenoemde (V en VII) maar anderzijds een stuk zwaarder dan de hierna te bespreken criteria IV en VI. De criteria IV (opzettelijke toebrenging van materiële schade) en VI (overtreding van wettelijke bepaling) wegen voor alle vijf de groepen het minst zwaar.

Tussen de absolute gewichten die de vijf groepen aan de zeven criteria toekennen, bestaan veel grotere verschillen. Alleen de absolute scores voor de criteria V en VII liggen ongeveer op hetzelfde niveau. Voor alle andere criteria geldt dat de ernstscores van de politie duidelijk hoger liggen dan de scores van het O.M. terwijl de ernstscores van het publiek nog weer hoger liggen.

De uitkomst dat de ernstcriteria IV en VI voor alle groepen het minst zwaar wegen biedt een belangrijk houvast bij de opstelling van eventuele beleidsplannen voor de verbalisering van misdrijven. Zowel bij de politie als bij de burgerij zal een terughoudend of selectief verbaliseringsbeleid op minimaal verzet stuiten wanneer dat beleid primair zal worden gevoerd ten aanzien van delikten als vernieling, winkeldiefstal, diefstal uit een auto, druggebruik, steunfraude e.d. Een selectief verbaliseringsbeleid ten aanzien van bepaalde sexuele misdrijven zou daarentegen waarschijnlijk veel minder gemakkelijk door de bevolking en de politie worden geaccepteerd.

Uit de ernstscores blijkt bovendien dat het ernstoordeel van de politie en de bevolking over de gevallen van (eenvoudige) diefstal sterk samenhangt met de waarde van de gestolen goederen. De gevallen van diefstal van goederen met een waarde van minder dan f.75,-- (de nrs. 3, 20, 21, 32 en 44) behoorden allen tot de groep van tien delikten die het minst ernstig werden gevonden. Deze onderzoekuitkomst maakt nog eens duidelijk dat juist in het oordeel over deze delikten aanknopingspunten kunnen worden gevonden voor een selectief verbaliseringsbeleid.

Figuur I. Het ernstoordeel over de zeven faktorgroepen van de vijf onderzoekgroepen.

ALANZA
B. ing. en arch.
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

- I=toebrenging van letsel of schade uit baldadigheid of onvoorzichtigheid
- II=opzettelijke letseltoebrenging
- III=overtreding van de sexuele moraal
- IV=opzettelijke toebrenging van materiële schade
- V=doodslag
- VI=overtreding van wettelijke bepaling
- VII=het instrumentele geweld

8. Het simulatie-experiment

Inleiding

Binnen het kader van het onderzoekproject "Verbaliseringsbeleid van misdrijven" werd een simulatie-experiment uitgevoerd waarbij aan een groep politiefunktionarissen (n=486) een tiental konkrete aangiften werd voorgelegd. Het ging daarbij om de volgende zaken : winkeldiefstal, diefstal van kollega, diefstal uit auto, afpersing, vernieling schutting buurman, verduistering kollektégeld, inbraak, mishandeling caféhouder, diefstal bromfiets, poging tot aanranding.

Aan de deelnemers werd gevraagd de informatie te kiezen die zij nodig hadden om over de afdoening van de zaak te kunnen beslissen. Geregistreerd werd welke informatie zij opvroegen en welke beslissing zij uiteindelijk namen. Daarnaast werd aan de deelnemers gevraagd de volgorde te bepalen waarin zij de opsporing van dezelfde 10 zaken ter hand zouden nemen. Voor een uitvoeriger beschrijving van het onderzoek en een volledige rapportering van de resultaten verwijzen wij naar het rapport¹⁾. Hier zullen wij slechts aandacht besteden aan de resultaten die relevant zijn voor het opstellen van een beleidsplan voor de verbalisering van misdrijven.

De beslissingen

De respondenten konden bij het nemen van een beslissing over de afdoening van de aangifte kiezen uit de volgende alternatieven :

1. stoppen bij melding
2. uitsluitend mutatie opmaken
3. mutatie, plus routinebehandeling van administratie op bureau
4. mutatie, onderzoek instellen zonder speciale voorrang
5. mutatie, onderzoek instellen met voorrang.

Bovengenoemde beslissingen konden eventueel gepaard gaan met de beslissing om te bemiddelen of te verwijzen. Uit de analyse van de uitkomsten bleek dat de verschillen tussen de beslissingen van de drie politiegroepen niet bijzonder groot waren. De Gemeentepolitie was echter duidelijk minder vaak dan de Rijkspolitie geneigd een onderzoek in te stellen (al dan niet met voorrang).

1) "Verbaliseringsgedrag : Informatie en beslissing".

Veel funktionarissen van de Gemeentepolitie vonden vooral de zaken "diefstal uit auto", "vernietiging schutting buurman" en "diefstal van bromfiets" geen onderzoek waard. Ook was de Gemeentepolitie iets vaker geneigd geen mutatie op te maken van sommige zaken maar te volstaan met een bemiddelingspoging.

Nagegaan is of de verschillen in de beslissingen, voorzover aanwezig, samenhangen met factoren als aard van de gekozen informatie, leeftijd en rang van de beslisser etc. Een dergelijke samenhang bleek nauwelijks te bestaan. Daarentegen vonden wij voor alle tien aangiften een zeer significante samenhang tussen het ernstoordeel van de individuele deelnemers en hun uiteindelijke beslissing. Deze laatste uitkomst vergroot de betekenis van de hierboven besproken resultaten van ons onderzoek naar het ernstoordeel van politie-funktionarissen over 50 delikten.

De prioriteitsvolgorde

Zoals in de inleiding is uiteengezet werd aan het einde van het experiment aan de deelnemers gevraagd te bepalen in welke volgorde zij de opsporing van de tien zaken ter hand zouden nemen. Het bleek dat er tussen de drie groepen respondenten evenmin grote verschillen bestonden met betrekking tot de prioriteitsvolgorde bij de opsporing. Voor alle groepen geldt bijvoorbeeld dat zij gemiddeld de hoogste prioriteit geven aan de afpersingszaak en de laagste aan de diefstal uit een niet afgesloten auto. Nagegaan is in hoeverre de prioriteit die aan een zaak werd toegekend door de individuele respondent samenhang met zijn oordeel over :

- a. de ernst van de zaak
- b. de geschatte kans de zaak rond te krijgen
- c. het belang dat het publiek hecht aan opsporing
- d. de kans dat het O.M. de zaak seponeert
- e. de mate van plezier waarmee hij aan de zaak zou werken.

Bij zes van de tien zaken was de ernst van het delikt de variabele die het sterkste samenhang met de opsporingsprioriteit. Ook een analyse van de samenhang tussen de vijf genoemde variabelen en de opsporingsprioriteit bij de tien delikten tesamen wees uit dat het ernstoordeel de belangrijkste verklarende variabele was (de kans dat de gevonden samenhang op toeval berustte was kleiner dan 1/1000). Een tweede belangrijke verklarende

variabele bleek de geschatte sukseskans te zijn. Hier lag de relatie zo dat zaken waarvan de kans groter is dat zij opgelost zullen worden eerder worden aangepakt.

Konklusie

De beslissingen van de deelnemers aan het simulatie-experiment over de afdoening en opsporing van de tien voorgelegde delikten vertoonden een grote mate van overeenstemming. Voorzover de beslissingen echter verschilden, bleken deze verschillen sterk samen te hangen met het verschil in ernstoordeel van de deelnemers over de voorgelegde delikten. De uitkomsten van het onderzoek ernstmeting onder de drie politiegroepen hebben hierdoor aanzienlijk aan betekenis gewonnen.

9. Slotbeschouwing

Wanneer we de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek nog eens samenvatten kunnen we ons inziens de volgende konklusie trekken.

1. Het oordeel van de diverse categorieën ondervraagden (politie, O.M. en publiek) over de ernst van de betreffende delikten vertoont duidelijke verschillen. Het publiek vindt het merendeel van de voorgelegde delikten ernstiger dan het O.M. Dit geldt in het bijzonder voor bepaalde sexuele en drugsdelikten en voor delikten die een overtreding inhouden van wat men sekundaire fatsoensnormen zou kunnen noemen.
2. Het Openbaar Ministerie oordeelt in zijn totaliteit zeer consistent. Verschillen zijn niet of nauwelijks aanwezig. De opvattingen onder de politie daarentegen lopen nogal uiteen. Het grootst zijn de verschillen tussen de zogenaamde landgroepen van de Rijkspolitie en de mensen bij de Gemeentepolitie. Verder is gebleken dat de oudere, meer ervaren politiemans veel delikten minder ernstig vindt dan zijn jongere kollega met minder ervaring.
3. Ondanks al deze verschillen in oordeel over de afzonderlijke delikten blijkt niettemin dat er zeven ernstbepalende componenten kunnen worden onderscheiden die voor de verschillende onderzoeksgroepen ongeveer hetzelfde relatieve gewicht hebben.
4. Het oordeel over de ernst van een delikt blijkt van essentiële betekenis voor de beslissing verbaliseren of niet.

Intussen rijst de vraag wat de betekenis zou kunnen zijn van deze uitkomsten voor de dagelijkse praktijk van het opsporings- en vervolgingsbeleid. Daarbij wordt ook thans reeds - veelal noodgedwongen - selectief te werk gegaan omdat nu eenmaal niet alle strafbare feiten kunnen worden opgespoord en/of vervolgd. Die selectiviteit is niet altijd even doorzichtig. Naast aanvaardbare kunnen oneigenlijke motieven daarbij een rol spelen, hetgeen tot moeilijkheden van velerlei aard aanleiding kan geven. Het is de taak van de werkgroep verbaliseringsbeleid na te gaan of het mogelijk is verbetering in deze situatie aan te brengen. In hoeverre kunnen nu de resultaten van het verrichte onderzoek hierbij van dienst zijn? Voor we deze vraag gaan beantwoorden moeten twee opmerkingen gemaakt worden.

Ten eerste kan een eventuele beleidsbeslissing en bij de verbalisering van misdrijven bepaalde prioriteiten te stellen nooit volledig gebaseerd worden op de resultaten van dit onderzoek. De opstelling van een dergelijk beleidsplan blijft in wezen een politieke beslissing.

Ten tweede willen wij erop wijzen dat de uitkomsten van het onderzoek ernstmeting enigermate zullen zijn beïnvloed door de keuze van de vijftig deliktsbeschrijvingen. Hoewel deze vijftig deliktsbeschrijvingen geacht kunnen worden min of meer representatief te zijn voor het soort misdrijven waarmee de Nederlandse politie tegenwoordig wordt geconfronteerd, zal het ernstoordeel van de ondervraagden over de verschillende deliktsbeschrijvingen vaak beïnvloed zijn door bepaalde kenmerken van de voorgelegde "zaken". Op grond van het ernstoordeel over het ene door ons geselecteerde geval van steunfraude kunnen om deze reden bijvoorbeeld geen konklusies getrokken worden over de ernst van het delikt steunfraude in het algemeen.

De kans dat het ernstoordeel van de ondervraagden zal zijn beïnvloed door de keuze van de aan hen voorgelegde deliktsbeschrijvingen is echter veel kleiner wanneer gekeken wordt naar het gemiddelde ernstoordeel over meerdere deliktsbeschrijvingen die tesamen een bepaald deliktstype vertegenwoordigen. Aangezien wij bij de interpretatie van de onderzoeksgegevens vrijwel uitsluitend hebben gekeken naar het ernstoordeel over typen van delikten zijn wij van mening dat het hier gepresenteerde onderzoekresultaat een bruikbaar kader biedt om eventuele voorstellen voor een selectief verbaliseringsbeleid nader te toetsen.

Als eerste hulpmiddel kan dan dienen de onderzoeksuitkomst dat O.M., politie en publiek bij de beoordeling van de ernst van delikten in grote lijnen dezelfde criteria hanteren en aan deze verschillende criteria ook ongeveer dezelfde relatieve gewichten toekennen.

Een tweede hulpmiddel dat verfijnd zou kunnen werken ten opzichte van het eerste, is het gegeven dat O.M., politie en publiek in een aantal gevallen verschillend denken over de ernst van een bepaald delikt. Dit gedeelte van het onderzoek brengt als het ware de controversiële delikten in beeld. Voor deze delikten geldt dat ze omzichtig benaderd zullen moeten worden. Vervolgens zou hier gebruik gemaakt kunnen worden van het gegeven dat persoonskenmerken als leeftijd en werkervaring van invloed zijn op het ernstoordeel. Tenslotte kunnen de uitkomsten van het simulatie-experiment hier van betekenis zijn. In het navolgende zullen we nader op deze punten ingaan.

We zullen daarbij beginnen met het laatstgenoemde punt : de resultaten van het simulatie-experiment. Het belang van dit onderzoek is geweest dat het uitgewezen heeft dat het ernstoordeel de belangrijkste faktor is bij verbaliserings- en opsporingsbeleid. Dit onderstreept noemenswaardig dat de

ernstmetingen zoals deze plaatsgevonden hebben, inderdaad waardevol zijn geweest.

Voor het beleid is dit gegeven echter alleen van betekenis wanneer zou vaststaan dat er met betrekking tot dit ernstoordeel een "communis opinio" zou bestaan tussen O.M., politie en publiek. Zonder deze overeenstemming in opvatting zou het formuleren van een meer gericht verbaliseringsbeleid een hachelijke aangelegenheid zijn geworden. Maar al te gemakkelijk zou zich dan de situatie kunnen voordoen dat het Openbaar Ministerie op grond van de door haar gehanteerde criteria besluit bepaalde (soorten van) delikten niet (meer) te vervolgen, terwijl de politie nu juist op basis van haar criteria veel aandacht aan de opsporing hiervan besteedt.

Dat één en ander tot grote frustraties zou kunnen leiden behoeft nauwelijks betoog. Wat heeft het onderzoek ons in dit opzicht geleerd? De uitgevoerde faktoranalyses hebben een zevental beoordelingscriteria opgeleverd waarover in grote lijnen gelijk werd gedacht door de verschillende "partijen". Aflezend van ernstig tot minder ernstig zijn dit:

I.	1. doodslag
2. het instrumentele geweld
II.	3. opzettelijke letseltoebrenging
4. toebrengen van letsel of schade uit baldadigheid
5. overtreding van de sexuele moraal
III.	6. opzettelijk toebrengen van materiële schade
7. overtreding van wettelijke bepaling

Wel moet daarbij aangetekend worden dat het publiek in twee opzichten in zijn oordeel afwijkt van O.M. en politie. Het vindt sexuele delikten ernstiger en kent aan opzettelijke letseltoebrenging een wat lagere plaats toe.

Nadere bestudering van de verzamelde gegevens maakt dan ook duidelijk dat selektiviteit zich zal moeten beperken tot delikten waarvan de ernst in hoofdzaak wordt bepaald door de componenten "toebrenging van materiële schade" of "overtreding van wettelijke bepaling" (over hun relatieve plaats bestaat geen verschil in opvatting). Delikten waarvan de ernst vooral wordt bepaald door één van de andere door ons onderscheiden compo-

nenten komen minder in aanmerking voor selektieve verbalisering. Dergelijke delikten worden immers, naar uit dit onderzoek is gebleken, door de leden van het O.M. maar vooral door de politie en de burgerij over het algemeen veel te ernstig gevonden. In concreto betekent dit dat alleen ten aanzien van delikten als vernieling of eenvoudige diefstal enerzijds en ten aanzien van bepaalde overtredingen van bijvoorbeeld de Opiumwet, de Wegenverkeerswet of de Sociale Verzekeringswetten anderzijds "zonder gevaar" een meer terughoudend verbaliseringsbeleid kan worden gevoerd.

Overigens betekent de mogelijkheid om met betrekking tot deze delikten een terughoudend verbaliseringsbeleid te voeren, nog geenszins dat alle problemen nu uit de wereld zijn. Zoals we al zagen blijkt er binnen de algemene criteria nog wel degelijk verschil in opvatting te bestaan tussen politie en O.M. over de afzonderlijke delikten, zodat ook hier, ter voorkoming van de reeds genoemde frustraties, nog voorzichtig zal moeten worden gemanoeuvreed. Kleine vermogensdelikten die een overtreding inhouden van een sekundaire fatsoensnorm worden bijvoorbeeld met name door het publiek nog zeer hoog opgenomen.

Wanneer men zich van dergelijke beperkingen goed bewust is, lijkt het echter alleszins mogelijk om binnen het genoemde kader een verantwoord selektief beleid te voeren. In de praktijk zal het O.M. daarbij vermoedelijk als een soort "trendsetter" fungeren in die zin dat de politie haar opsporingsbeleid zal afstellen op het vervolgingsbeleid van het O.M.¹⁾. De afstand tussen beide mag echter niet te groot worden, omdat anders weer de genoemde frustraties kunnen ontstaan. Daarbij mag worden aangenomen dat die kans groter is op het platteland, waar de landgroepen van de Rijkspolitie met een sterk afwijkend oordeel werkzaam zijn dan in de stad, waar de opvattingen van de gemeentepolitie veel meer met die van het O.M. overeenstemmen. Ook nu mag reeds aangenomen worden dat deze verschillen in opvatting tussen O.M. en politie tot spanningen aanleiding kunnen geven. Afwijkende ideeën over de ernst van delikten kunnen er immers toe leiden dat de politie in bepaalde gevallen van mening is dat het O.M. ten onrechte niet tot vervolging is overgegaan.

Rest ons nog op een nevenuitkomst van het onderzoek ernstmeting in te gaan. Deze studie heeft uitgewezen dat bij het ernstoordeel van de politie de leeftijdsfactor een belangrijke rol speelt. Jonge agenten vinden delikten als regel ernstiger dan oudere politie-funktionarissen. Uit-

1) In het algemeen zal de interactie tussen het beleid van het O.M. en dat van de politie waarschijnlijk gekompliceerder zijn. Gezien de uitkomsten van ons onderzoek lijkt in dit geval de genoemde wisselwerking het meest waarschijnlijk.

breiding van het politiekorps zal in de toekomst tot verjonging van het korps kunnen leiden. Deze "vergroening" zou met zich kunnen brengen dat gekonstateerde delikten zwaarder opgenomen worden. De in dit opzicht reeds bestaande verschillen met het O.M. zouden hierdoor nog groter worden. Het is van belang dat met een dergelijk effect rekening gehouden gaat worden.

GEMIDDELDE ERNSTSCORE EN RANGNUMMER PER DELIKT.

Delikt- nummer	Omschrijving	Gemeente- politie		Groepen rijks- politie		District rijks- politie		Officieren van Justitie		Steekproef Bevolking	
		GS	RN	GS	RN	GS	RN	GS	RN	GS	RN
Faktor											
1. VII	Roofoverval (benzinestation)	8.1	4.5	8.0	4.0	8.0	4.5	7.8	5.5	7.9	7.0
2. IV	Vernieling kassa	5.4	33.0	5.8	31.0	5.7	28.0	5.3	27.5	6.5	32.0
3. IV	Winkeldiefstal (jas)	3.5	45.0	4.1	43.5	3.8	45.0	2.5	48.0	5.1	41.0
4. IV	Autodiefstal	5.7	26.5	6.3	20.5	6.0	23.0	5.7	21.0	7.1	18.0
5. IV	Verduistering (benzinegeld)	4.5	39.0	5.1	39.0	4.9	38.0	4.1	36.0	5.9	30.0
6. III	Ontucht met minderjarige jongen	7.3	9.0	7.6	7.0	7.1	10.0	6.1	16.0	8.2	4.0
7. II	Neersteken caféhouder	7.4	7.0	7.5	8.5	7.5	7.0	6.9	7.0	7.6	11.0
8. IV	Vernieling schutting	3.0	49.0	3.6	47.5	3.3	49.0	2.7	47.0	4.7	43.0
9. V	Doodslag barkeeper	8.5	2.0	8.5	2.0	8.4	2.0	8.3	2.0	8.6	2.0
10. VII	Verkrachting	8.2	3.0	8.2	3.0	8.2	3.0	8.0	3.0	8.4	3.0
11. VII	Tasjesdiefstal (beroving)	6.4	15.0	6.2	25.0	6.2	19.0	5.8	19.0	6.8	25.0
12. VI	Jachtgeweer (zonder vergunning)	3.5	45.0	4.0	45.0	3.6	46.5	3.4	42.5	4.5	47.0
13. VI	Hasjiesj-verkoop (5 gram)	4.8	38.0	5.7	33.5	5.0	36.5	3.4	42.5	6.9	24.0
14. VI	Gokhuis-exploitatie	3.5	45.0	4.6	41.0	3.9	43.0	3.7	39.0	4.7	42.0
15. IV	Inbraak (geluidsapparaat)	6.1	18.0	6.3	20.5	6.2	19.0	5.9	17.5	7.1	19.0
16. II	Lastigvallen van voorbijganger	6.5	14.0	6.5	17.0	6.6	14.0	6.2	14.0	6.7	28.0
17. IV	Oplichting (valse cheques)	5.9	23.0	6.6	14.5	6.2	19.0	6.2	14.0	7.3	15.0
18. VI	Misbruik WW	3.8	42.5	4.1	43.5	3.9	43.0	4.0	37.0	4.6	45.0
19. I	Olielozing	5.8	24.5	6.2	25.0	5.7	28.0	5.6	23.0	6.9	22.0
20. IV	Misbruik van (overname) middelen	3.7	50.0	3.1	50.0	3.1	50.0	1.7	50.0	4.4	50.0

21. IV	Diefstal uit auto (f.70,--)	3.0	41.0	4.3	42.0	4.0	41.0	3.4	42.5	4.6	46.0
22. IV	Bromfietsdiefstal	5.4	33.0	5.8	31.0	5.6	31.0	5.0	31.5	6.8	27.0
23. III	Poging tot aanranding	5.5	31.0	6.2	25.0	5.5	32.5	5.4	26.0	6.9	23.0
24. IV	"Blinden"-collechte	5.6	29.0	6.3	20.5	5.7	28.0	4.9	33.5	7.2	17.0
25. II	Mishandeling echtgenote	6.1	18.0	6.5	17.0	6.3	16.0	5.3	27.5	7.5	12.0
26. VI	Heroïne-verslaafde	5.0	36.5	5.3	38.0	5.0	36.5	3.4	42.5	6.5	31.0
27. VII	Chantage homoseksueel	6.3	16.0	6.2	25.0	6.4	15.0	6.6	9.5	6.8	26.0
28. II	Mishandeling caféhouder	5.6	29.0	5.8	31.0	5.5	32.5	5.2	29.5	6.4	35.0
29. II	Mishandeling (messteek)	7.3	9.0	7.2	11.0	7.1	10.0	6.5	11.5	7.4	13.0
30. VII	Opdringen van bescherming	7.0	11.5	7.1	12.5	7.3	8.0	6.6	9.5	6.9	21.0
31. IV	Diefstal van collega	5.7	26.5	5.9	28.5	5.8	25.0	4.6	35.0	6.6	30.0
32. IV	Diefstal uit auto (f. 5,--)	3.3	48.0	3.4	49.0	3.5	48.0	2.4	49.0	3.9	50.0
33. IV	Vernieling fietsband	3.4	47.0	3.6	47.5	3.6	46.5	3.1	45.0	4.5	48.0
34. IV	5 inbraken	6.0	21.0	6.3	20.5	6.2	19.0	5.9	17.5	7.0	20.0
35. VIII	Winkeldiefstal met geweld	8.1	4.5	7.9	5.0	8.0	4.5	7.8	5.5	7.9	8.0
36. I	Beschadiging auto's	6.0	21.0	6.6	14.5	6.1	22.0	5.5	24.5	7.3	14.0
37. VII	Roofoverval	7.8	6.0	7.8	6.0	7.7	6.0	7.9	4.0	7.6	9.0
38. IV	Inbraak in school	5.4	33.0	5.6	36.0	5.3	35.0	4.9	33.5	6.3	36.0
39. VI	Rijden onder invloed (alcohol)	6.0	21.0	6.5	17.0	6.2	19.0	5.7	21.0	6.5	34.0
40. I	Dodelijk autoongeluk	7.0	11.5	7.4	10.0	6.9	12.0	6.7	8.0	7.9	6.0
41. III	Incest met minderjarige dochter	7.9	9.0	7.5	8.5	7.1	10.0	6.5	11.5	8.1	5.0
42. IV	Zakkenroller	6.1	18.0	5.9	28.5	5.7	28.0	5.5	24.5	6.7	29.0
43. IV	Joyriding	3.8	42.5	3.8	46.0	3.9	43.0	3.5	40.0	4.7	44.0
44. IV	Verduistering (uit kassa)	4.4	40.0	5.0	40.0	4.7	39.0	3.8	38.0	5.8	40.0
45. II	Mishandeling na provocatie	5.8	24.5	5.6	36.0	5.4	34.0	5.2	29.5	6.0	38.0
46. III	Exhibitionisme	5.0	36.5	5.6	36.0	4.4	40.0	2.8	46.0	7.2	16.0
47. IV	Betalen met vals geld	5.6	29.0	6.2	25.0	5.9	24.0	5.7	21.0	6.5	33.0
48. IV	Opzetheling	5.2	35.0	5.7	33.5	5.7	28.0	5.0	31.5	6.1	37.0
49. VI	Rijden onder invloed (LSD)	6.7	13.0	7.1	12.5	6.7	13.0	6.2	14.0	7.6	10.0
50. V	Diefstal met geweld	8.8	1.0	8.8	1.0	8.8	1.0	8.8	1.0	8.8	1.0

De overallscore

5.7

6.0

5.8

5.3

6.6